

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การเรียนภาษาต่างประเทศ โดยทั่วไปแล้วมักจะมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาปัญญาของผู้เรียนให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษานั้นในการสื่อสารกับชาวต่างประเทศได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และเป็นที่น่าสนใจได้ในหมู่มชน นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจถึงวัฒนธรรม และการดำรงชีวิตของชนชาติของภาษานั้นได้อย่างถ่องแท้ขึ้น สามารถใช้ภาษานั้นๆ เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อในชั้นสูง หรือในต่างประเทศได้ (สุมิตรา อังวัฒนกุล. 2537 : 1-2) ตลอดจนมีความเข้าใจและเกิดความภาคภูมิใจในภาษาและวัฒนธรรมไทย สามารถถ่ายทอดวัฒนธรรม และเอกลักษณ์ไทยไปสู่สังคมโลก (กรมวิชาการ. 2545 ก : 1)

ความจำเป็นในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารใน โลกปัจจุบันทำให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรภาษาอังกฤษ โดยส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมากขึ้นและทักษะที่ควรนำมาฝึกเพื่อเป็นพื้นฐานของการสื่อสารของทักษะอื่นๆ ก็คือทักษะการฟัง-พูด เพราะเป็นทักษะพื้นฐานที่บุคคลใช้ในการติดต่อกันเป็นการสื่อสารโดยตรง ดังที่ ลินฟอร์ดส์ (Lindfords ,1988 อ้างใน นริศรา คานวงค์, 2537) พูดถึงความสำคัญ of ทักษะการพูดว่าเป็นเครื่องมือที่คนเราใช้ในการติดต่อกับผู้อื่นเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และเป็นเครื่องมือที่แสดงความเป็นตัวตนของตัวเองนอกจากนี้ ประนอม สุรัสวดี (2535 : 58) ยังกล่าวว่าสิ่งสำคัญของการเรียนภาษาอังกฤษให้ได้ผลคือการพูด การพูดเป็นการสื่อสารทางวาจาของคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ซึ่งต่างมีจุดประสงค์ที่จะสื่อความหมายของตนเอง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 ได้เน้นหนักให้ครูและผู้เรียนศึกษาหาความรู้จากการจัดการเรียนการสอนให้สามารถเรียนรู้ไปได้พร้อมๆ กัน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนมีวิธีการสอนที่หลากหลาย สำหรับการจัดการเรียนการสอน โดยโครงการเป็นวิธีสอนอีกวิธีหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และเป็นการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญการจัดการเรียนการสอน โดยโครงการเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถและพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่ เป็นไปตามธรรมชาติ ความถนัด

ความสนใจเน้นเรื่องคุณธรรมกระบวนการเรียนรู้อย่างมีขั้นตอนในเรื่องที่เกี่ยวกับตนเอง สังคม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย ความรู้ และทักษะกระบวนการคิด การแก้ปัญหาจากสถานการณ์ต่างๆเป็นการเรียนรู้ตลอดเวลาทุกสถานที่ ทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้อย่างมีความสุข เกิดการพัฒนาด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม สามารถประเมินการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการร่วมกิจกรรมตามวัยและระดับความสามารถของผู้เรียน โดยอาจารย์ให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ และสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และกำลังใจในการทำโครงการ (รักไทย ธนวุฒิกุล. 2546:2) นอกจากนี้ การเรียนการสอนแบบโครงการเน้นให้ผู้เรียนแก้ปัญหาอย่างเป็นกระบวนการและเรียนรู้อย่างมีความสุข ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติเหมือนกับการทำงานในชีวิตจริงใช้วิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ รู้จักวิธีวางแผน จัดวิเคราะห์ประเมินผลการปฏิบัติงาน ได้ด้วยตนเอง อย่างเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี (กรมวิชาการ. 2546 ค :54) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยโครงการ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นที่ปฏิบัติจริง สอดคล้องกับแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่าน อาทิ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) เพียเจต์ (Piaget) และ ไวทสกี (Vygotsky) การเรียนรู้แบบโครงการจะช่วยฝึกทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในด้านการคิดอย่างมีระบบ รู้จักแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายมีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีทักษะการตั้งคำถามและรู้จักวิธีแสวงหาคำตอบ มีทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน ตลอดจนรู้จักคิด ตัดสินใจในการสร้างทางเลือกอย่างมีเหตุผล (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. 2545 :213)

ไซมอน ไฮเนส (Simon Haines. 2546 : 9-20)เสนอแนวคิดไว้ว่า โดยปกติการจัดการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มักถูกแยกย่อยออกเป็นส่วนๆ อันได้แก่ โครงสร้าง หน้าที่ ศัพท์ การออกเสียง และทักษะในสถานการณ์ต่างๆ การจัดการเรียนรู้โดยโครงการสามารถเอื้ออำนวยให้เกิดบริบทที่เป็นธรรมชาติโดยบูรณาการส่วนต่างๆเข้าด้วยกัน โครงงานสำรวจที่นักศึกษาทำเมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มหรือนุคคลภายนอกยิ่งจะทำให้ศึกษามีโอกาสได้ฝึกหัวข้อทางภาษา (Functions) หัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง โดยเฉพาะโครงการภาษาส่วนใหญ่ต้องใช้หลายทักษะเกี่ยวเนื่องกันไม่ว่าจะทำโครงการในลักษณะใด จุดมุ่งหมายสำคัญในการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมโครงการคือ นักศึกษาบรรลุเป้าหมายทางภาษาตามที่กำหนดไว้โดยเฉพาะการเรียนรู้ภาษาจากโครงการสำรวจที่ทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริงมีพัฒนาการในการใช้ภาษาอังกฤษให้ดีขึ้น รู้จักการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าตลอดจนการมีส่วนร่วมและทักษะในการทำงานกลุ่ม เช่น การได้ร่วมมือกันทำงาน การเขียน การอ่าน การฟังและการพูด การฝึกตั้ง

คำถาม และตอบคำถาม การจับคู่สนทนา การแสดงบทบาทสมมุติ การสัมภาษณ์ และการอภิปรายกลุ่ม หนึ่งในจุดมุ่งหมายของกิจกรรมเหล่านี้ คือให้นักศึกษาได้พัฒนาทักษะทางภาษา โดยเฉพาะทักษะทางการพูดและสามารถเลือกรูปแบบของภาษาที่เหมาะสมกับตนเอง นอกจากนี้การมีส่วนร่วมในการทำโครงการสำรวจร่วมกันทำให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกดีหรือรันทกกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนของโครงการสำรวจจะกระตุ้นให้นักศึกษาที่อ่อนด้อยเรื่องภาษาเกิดความมั่นใจ และมีทัศนคติที่ดีขึ้นต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ (มัลลิกา พงศ์ปริตร และศรีภูมิ อัครมาศ, 2546 : 9-20)

ผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมโครงการนั้นเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่สามารถพัฒนาทักษะการพูดของผู้เรียน เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ให้โอกาสผู้เรียนเกิดทักษะความรู้จากการปฏิบัติจริง สร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งอาศัยความร่วมมือจากกลุ่ม จึงเป็นแรงจูงใจให้ผู้ศึกษาต้องการศึกษาผลการพัฒนาทักษะการพูดและความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมโครงการ ทั้งนี้ผู้ศึกษาได้ใช้หลักการและขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการมาเป็นแนวทางการดำเนินการศึกษา โดยเลือกเนื้อหา เรื่องการใช้เวลาว่างในวันหยุด การเดินทางท่องเที่ยว และการกินอยู่เพื่อการดำรงชีวิต เนื่องจากมีความสำคัญต่อนักศึกษาในการดำเนินชีวิตประจำวัน

จากประสบการณ์ด้านการสอนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของผู้วิจัย ในวิทยาลัยการอาชีพธาตุพนม พบว่านักศึกษามีโอกาสฝึกพูดภาษาอังกฤษในห้องเรียนเท่านั้น ขาดการส่งเสริมการฝึกปฏิบัติและการนำภาษาไปใช้ในสถานการณ์จริง ขาดการฝึกกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ ให้ความรู้ และการได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ผู้วิจัยตระหนักถึงปัญหาความสำคัญของปัญหาและมุ่งหวังพัฒนาทักษะดังกล่าวของนักเรียน จึงได้ศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมโครงการทางภาษา เพราะโครงการเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ในวิชาภาษาอังกฤษอีกวิธีหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ได้พัฒนาด้านทักษะการพูดอย่างเต็มศักยภาพ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และรู้จักแสวงหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาทักษะการพูดของนักศึกษาระดับ ปวช. ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยการอาชีพ ชาติพูนม มหาวิทยาลัยนครพนม จังหวัดนครพนม โดยใช้กิจกรรมโครงการ
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมโครงการภาษาอังกฤษ

สมมติฐานการวิจัย

1. นักศึกษาที่เรียนรู้จากกิจกรรมโครงการภาษาอังกฤษมีคะแนนการประเมิน ทักษะการพูดภาษาอังกฤษหลังเรียนผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
2. นักศึกษาที่เรียนรู้จากกิจกรรมโครงการภาษาอังกฤษมีความพึงพอใจต่อกิจกรรม โครงการภาษาอังกฤษในระดับมากขึ้นไป

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยมีขอบเขตของ การวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับชั้น ปวช. ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยการอาชีพชาติพูนม มหาวิทยาลัยนครพนม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 160 คน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับชั้น ปวช. ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยการอาชีพชาติพูนม มหาวิทยาลัยนครพนม สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ จำนวน 40 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
 - 2.1 ตัวแปรอิสระ กิจกรรมโครงการภาษาอังกฤษในการพัฒนาทักษะการพูด ของนักศึกษาระดับ ปวช. ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยการอาชีพชาติพูนม มหาวิทยาลัยนครพนม จังหวัดนครพนม
 - 2.2 ตัวแปรตาม คือ ทักษะการพูดภาษาอังกฤษ โดยใช้กิจกรรมโครงการ และความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมโครงการภาษาอังกฤษ

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

หนังสือหมวดวิชาสามัญภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 1-2 หลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2545 (ปรับปรุง พ.ศ.2546) ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 3 เรื่อง คือ การใช้เวลาว่างในวันหยุด การเดินทางท่องเที่ยว และการกินอยู่เพื่อการดำรงชีวิต

4. สถานที่ที่ใช้ในการวิจัย

วิทยาลัยการอาชีพธาตุนวม มหาวิทยาลัยนครพนม จังหวัดนครพนม

5. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้เวลาในการดำเนินการวิจัยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 เป็นระยะเวลา 1 ภาคเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ทักษะการพูดภาษาอังกฤษ หมายถึง ความสามารถ ด้านการพูดภาษาอังกฤษ เกี่ยวกับการใช้เวลาว่างในวันหยุด การเดินทางท่องเที่ยว การกินอยู่เพื่อการดำรงชีวิต ภาษาพูด ประกอบไปด้วยความเหมาะสมถูกต้องของการใช้คำศัพท์และ โครงสร้างทางภาษา การออกเสียง ทำทางประกอบการพูด และความพยายามในการสื่อสาร โดยใช้กิจกรรมโครงการ

แบบประเมินทักษะการพูด หมายถึง แบบประเมินทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้ การประเมิน แบบรูบริกส์ (Rubrics) ของกรมวิชาการ ในงานวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 แบบประเมินการพัฒนาทักษะการพูดจากการสัมภาษณ์โดยผู้สอน ก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรม โครงการ

ฉบับที่ 2 แบบประเมินทักษะการพูดแบบสัมภาษณ์และพูดรายงานผลการ สัมภาษณ์ทำขวงจรหรือหลังเรียนรู้จากกิจกรรมโครงการ ในแต่ละครั้ง จำนวน 3 ครั้ง

เกณฑ์การประเมินทักษะการพูด หมายถึง เกณฑ์การผ่านขั้นต่ำในการประเมิน ทักษะการพูดภาษาอังกฤษ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ใช้เกณฑ์การประเมินแบบรูบริกส์ (Rubrics) ดังนี้

1. การประเมินการพัฒนาทักษะการพูดจากการสัมภาษณ์โดยผู้สอน ก่อนและหลัง การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมโครงการ

เกณฑ์การให้คะแนน

9-10 คะแนน หมายถึง ดีมาก

7-8 คะแนน หมายถึง ดี

5-6 คะแนน หมายถึง พอใช้

0-4 คะแนน หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน ได้คะแนน 5 คะแนนขึ้นไป

2. การประเมินทักษะการพูดแบบสัมภาษณ์และพูดรายงานผลการสัมภาษณ์ท้าย

วงจร

เกณฑ์การให้คะแนน

18-20 คะแนน หมายถึง ดีมาก

14-17 คะแนน หมายถึง ดี

10-13 คะแนน หมายถึง พอใช้

0-9 คะแนน หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่านได้ระดับ พอใช้ (10 คะแนน) ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์

กิจกรรมโครงการภาษาอังกฤษ หมายถึง รูปแบบหนึ่งของวิธีการเรียนรู้ที่อาศัย

กระบวนการทางวิทยาศาสตร์เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องที่สนใจด้วยตนเอง โดยผู้เรียนได้วางแผน วิเคราะห์ วิจัย เขียนสรุปและรายงานลงมือปฏิบัติจริง เป็นโครงการที่เน้นทักษะการพูด โดยการสัมภาษณ์ สืบหาข้อมูลตามที่ผู้เรียนต้องการทราบเกี่ยวกับการใช้เวลาว่างในวันหยุด การเดินทางท่องเที่ยว และการกินอยู่เพื่อการดำรงชีวิต เน้นให้นักศึกษาได้ใช้ภาษาอังกฤษที่สุภาพและถูกต้องตามหลักภาษา โดยการฝึกสัมภาษณ์เพื่อนร่วมชั้นและสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มาท่องเที่ยว ซึ่งขั้นตอนการทำโครงการภาษานั้น ผู้วิจัยได้ใช้ขั้นตอนการจัดกิจกรรมโครงการสำรวจ ของ ไฮเนส ไชมอน (2546 : 9-20)

เป็นแนวทาง โดยแบ่งเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นที่จัดกิจกรรมตามหน่วยการเรียนรู้
2. ขั้นฝึกเขียนแบบสอบถาม
3. ขั้นฝึกพูดถามตอบแบบสอบถาม
4. ขั้นสัมภาษณ์จริง
5. ขั้นแนะนำโครงการสำรวจและจัดเก็บข้อมูล
6. ขั้นพูดรายงานผลการสัมภาษณ์

ความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมโครงการภาษาอังกฤษ หมายถึง ความคิดเห็นของ นักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมโครงการภาษาอังกฤษในการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษ ซึ่งวัด โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) คือการวิจัยในชั้นเรียนประเภทหนึ่งซึ่งใช้ กระบวนการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ แบ่งขั้นตอนการปฏิบัติออกเป็นวงจรปฏิบัติการย่อย ๆ 3 วงจร โดยผู้วิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการและวิเคราะห์วิจารณ์ผลการปฏิบัติ จากการใช้วงจรปฏิบัติการซึ่งมี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผน ขั้นปฏิบัติการ ขั้นการสังเกต และขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ การดำเนินการเป็นไปอย่างต่อเนื่องเพื่อรวบรวมข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงแผนงานในวงจรปฏิบัติการต่อไป จนกว่าจะได้ข้อสรุปที่แก้ไขปัญหาได้จริง หรือพัฒนาสิ่งที่ศึกษานั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงการ
2. นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถแก้ปัญหา ทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน
3. ได้กิจกรรมโครงการภาษาอังกฤษสาขางานภาษาต่างประเทศ ตามหลักสูตร ปวช. พ.ศ. 2545 (ปรับปรุง พ.ศ. 2546)